

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЛІСІВНИЦТВА
НПІ «ЗАЧАРОВАНИЙ КРАЙ»**

«СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ»

**VI Всеукраїнська науково-практична
інтернет-конференція
(м. Ужгород, 21-23 травня 2025 р.)**

**Ужгород
2025**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЛІСІВНИЦТВА
НПП «ЗАЧАРОВАНИЙ КРАЙ»**

«СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ»

**VI Всеукраїнська науково-практична
інтернет-конференція
(м. Ужгород, 21-23 травня 2025 р.)**

**Ужгород
2025**

УДК 502.3(477)+5 8.4(063)

C76

Стан і перспективи природокористування в сучасних умовах: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Ужгород, 21-23 травня 2025 року). Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2025. 80 с. ISBN 978-617-8321-88-8

У збірнику подані праці, що висвітлюють стан і перспективи природокористування в Україні з урахуванням засадничих вимог сталого розвитку й охоплення основних напрямів збереження, раціонального використання та відтворення лісових та земельних ресурсів. Наголошується на підтримці збалансованого природокористування, екологічного потенціалу лісів і можливого його підвищенні.

Рекомендується для використання науковцям, студентам природоохоронних спеціальностей, лісівникам, спеціалістам землевпорядкування, кадастру земель.

Редакційна колегія: к.б.н. Потіш Л.А., к.с.-г.н. Кічура В.П., к.т.н. Калинич І.В., к.б.н. Мигаль А.В., к.с.-г.н. Кічура А.В., к.с.-г.н. Задорожний А.І., к.с.-г.н. Чепур С.С., к.б.н. Шарга Б.М., к.с.-г.н. Шишканинець І.Ф., PhD. Кополовець Я.М.

Технічний редактор: інж. М.Ф. Тофелюк

*Рекомендовано до друку та опублікування
Вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(протокол № 7 від 30 червня 2025 року)
Редакційно-видавничою радою ДВНЗ «УжНУ»
(протокол № 6 від 25 червня 2025 року)*

Матеріали наведені в авторській редакції.
Редколегія не несе відповідальність
за достовірність поданих авторами відомостей

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «Облік та використання природних ресурсів».....	5
Тофелюк М.Ф., Задорожний А.І.	5
СОРИМЕНТНА СТРУКТУРА МОДРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ (<i>LARIX DECIDUA</i> MILL.) В НАСАДЖЕННЯХ ЛІСНИЦТВА ІМ. ТОМАЩУКА ВЕЛИКОБИЧКІВСЬКОГО НАДЛІСНИЦТВА ФІЛІЇ «КАРПАТСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»	
СЕКЦІЯ «Раціональне лісокористування»	11
Ткачук О.Л., Герасимчук О.П.	11
ГЛИБОКА ПЕРЕРОБКА ХВОЇ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ — РЕСУРСООЩАДНЕ РІШЕННЯ ДЛЯ ТЕКСТИЛЬНОЇ ГАЛУЗІ	
СЕКЦІЯ «Перспективи лісовідновлення за сучасних економічних умов».....	16
Румянцев М.Г., Даниленко О.М.	16
ВПЛИВ СКЛАДУ СУБСТРАТУ В КОНТЕЙНЕРАХ НА ПОКАЗНИКИ РОСТУ СІЯНЦІВ ТА ЛІСОВИХ КУЛЬТУР ДУБА ЗВИЧАЙНОГО У ПІВДЕННО-СХІДНІЙ ЧАСТИНІ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ	
Шпарик Ю.С.	22
ОСОБЛИВОСТІ ЛІСОВІДНОВЛЕННЯ ЯЛИННИКІВ (<i>Picea abies</i> <i>H.Karst.</i>) УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ, ЦО ВСИХАЮТЬ	
СЕКЦІЯ «Охорона і захист лісів».....	30
Шарга Б.М., Калитич М.В., Новицька Л.І.	30
ГРИБИ-ДЕСТРУКТОРИ ДЕРЕВИНИ В С. НИЖНІ ВОРОТА ТА ПРИЛЕГЛИХ ЛІСАХ	
СЕКЦІЯ «Збереження біорізноманіття та безпека довкілля в контексті антропогенних і кліматичних змін».....	35
Лях І.В.	35
ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРИЗНОМАНІТТЯ В УМОВАХ НПП «СКОЛІВСЬКІ БЕСКИДИ»	

Мельник О.В.	39
РАРИТЕТНА СКЛАДОВА БІОРИЗНОМАНІТТЯ ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА «ГОРГАНИ»	
Химич Е.О.	42
ЕПІФІТНІ ЛИШАЙНИКИ МАСИВУ ВЕЛИКИЙ ДІЛ (НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «ЗАЧАРОВАНИЙ КРАЙ») ЯК ЕЛЕМЕНТ СВІТОВОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО	
СЕКЦІЯ «Інформаційні технології в природокористуванні»	46
Котубей І.В.	46
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ SMART (SPATIAL MONITORING AND REPORTING TOOL) В НПП «ЗАЧАРОВАНИЙ КРАЙ»	
СЕКЦІЯ «Природно-заповідний фонд карпатського регіону: сучасний стан та перспективи розвитку»	51
Шишканинець І.Ф.	51
МОНІТОРИНГОВІ ДІЛЯНКИ ДОСЛІДЖЕНЬ У НПП «ЗАЧАРОВАНИЙ КРАЙ»	
Лутак В.В.	56
ОХОРОНА, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ВОДНО- БОЛОТНОГО УГІДДЯ МІЖНАРОДНОГО ЗНАЧЕННЯ РАМСАРСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ, БОЛОТА ЧОРНЕ БАГНО НПП «ЗАЧАРОВАНИЙ КРАЙ»	
Тюх Ю. Ю., Нірода Т. М., Бобик Т. М.	62
ВОДНІ ТА ВОДНО-БОЛОТНІ УГІДДЯ НПП «СИНЕВИР»	
Приймич О.О., Кічура А.В.	68
ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ ЗАКАЗНИКА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ «ПОТІК ОСА»	
Кічура А.В., Кічура В.П.	74
ДИНАМІКА ЛІСОВОГО ПОКРИВУ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ЗАЧАРОВАНИЙ КРАЙ» ЗА 2011-2021 РОКИ	

УДК 630*5+502*4

ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ ЗАКАЗНИКА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ «ПОТІК ОСА»

Приймич О.О., Кічура А.В.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

prymych.oleksandra@student.uzhnu.edu.ua;

anastasia.kichura@uzhnu.edu.ua

Анотація. Проаналізовано лісівничо-таксаційні показники деревостанів заказника «Потік Оса» та надано їх лісотипологічну характеристику. Встановлено, що в заказнику переважають букові деревостани VII-X класів віку (81,2% від вкритої лісом площі) та XX-XXIII класів (14,7%). Продуктивність деревостанів є високою, їх середній запас на 1 га – 430,3 м³, насадження високих класів бонітету І^a, І^b, І займають 90,8%, деревостани з відносною повнотою 0,6-0,8 становлять 90,3%. Букові типи лісу розповсюджені на 63,8% від вкритих лісовою рослинністю земель та, переважно, представлені корінними деревостанами. Решта 36,2% – ялицеві типи лісу, в яких ялиця біла присутня у складі насаджень лише до 2 одиниць. Тут зростають букові деревостани, більшість з яких є різновіковими.

Ключові слова: природно-заповідний фонд, лісівничо-таксаційні показники; тип лісу, тип деревостану, класи віку.

Вступ. Загальнозоологічний заказник загальнодержавного значення «Потік Оса» оголошено Указом Президента України від 09.12.98 №1341/98 з метою збереження та відновлення чисельності рідкісних видів тварин (риб, земноводних, плазунів, птахів та ссавців) і занесених до Червоної книги України: тритона альпійського, саламандри плямистої, жаби прудкої, бурозубки альпійської та кутори малої [1]. Заказник розташований на території Мукачівського району Закарпатської області в Нижньоволовецькому лісництві (квартали 8, 9, 12, 13, 15, 16, 21) [2].

Лісові угруповання значною мірою визначають видове різноманіття та чисельність популяцій на території вищенаведеного заказника, а деревостан у лісових угрупованнях

відіграє вирішальну роль в підтримці та формуванні видової різноманітності лісових екосистем. Тому, вивчення лісівничих і таксаційних характеристик деревостанів є вкрай важливими для лісових територій природно-заповідного фонду.

Мета дослідження – проаналізувати лісівничо-таксаційні показники деревостанів заказника «Потік Оса» та надати їх лісотипологічну характеристику.

Матеріали і методи. Для досліджень використано матеріали лісовпорядкування ВО «Укрдержліспроект», зокрема, таксаційний опис земельних ділянок лісового фонду Нижньоволовецького лісництва станом на 01.01.2011 року. Опрацювання даних проводилось за лісівничо-таксаційним та лісівничо-типологічним методами.

Результати. Загальна площа загальнозоологічного заказника «Потік Оса» – 500 га, з якої вкрита лісовою рослинністю – 450,5 га. Тут виділено 10 типів лісу (рис. 1). Типоутворювальною породою у 8-ми типах лісу є бук лісовий (*Fagus sylvatica* L.), а в інших 2-ох – ялиця біла (*Abies alba* Mill.). Найбільші площі серед типів лісу займають волога букова яличина (D₃-бкЯц) – 133,5 га або 29,6% від вкритих лісовою рослинністю ділянок, волога грабова субучина (C₃-гБк) – 121,2 га (26,9%), волога грабова бучина (D₃-гБк) – 52,6 га (11,7%), свіжа грабова субучина (C₂-гБк) – 40,5 га (9,0%), волога чиста бучина (D₃-Бк) – 35,0 га (7,8%) та волога букова суяличина (C₃-бкЯц) – 29,7 га (6,6%). Решта типів лісу займають менші площі: C₃-Бк – 16,3 га (3,6%), C₂-Бк – 9,8 га (2,2%), D₃-яцБк – 9,1 га (2,0%) та D₂-гБк – 2,8 га або 0,6%.

Переважають ліси високих класів бонітету I^a, I^b, I – 409,1 га (90,8%) [3]. Насадження з відносною повнотою 0,70 та 0,75 зростають на площі 283,8 га (63,0%), деревостани з повнотою 0,60 і 0,65 – на 89,0 га (19,8%), 0,80 й 0,85 – 33,9 га (7,5%). Загалом деревостани з відносною повнотою 0,6-0,8 (406,7 га) становлять 90,3%, а деревостани з повнотою 0,55-0,45 займають решту 43,8 га – 9,7% (рис. 2).

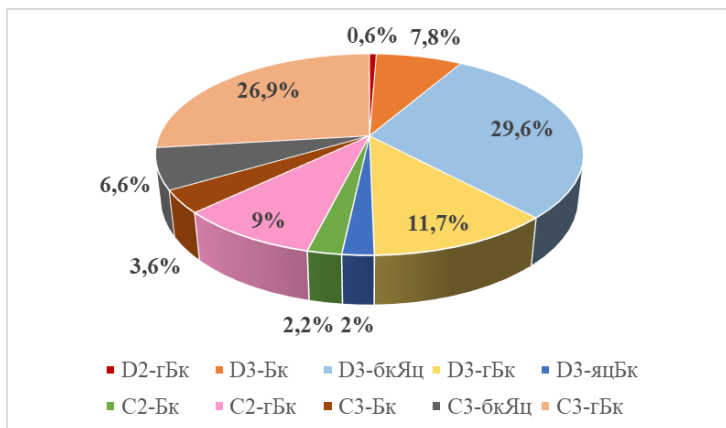

Рис. 1 – Поділ вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок заказника «Потік Оса» за типами лісу

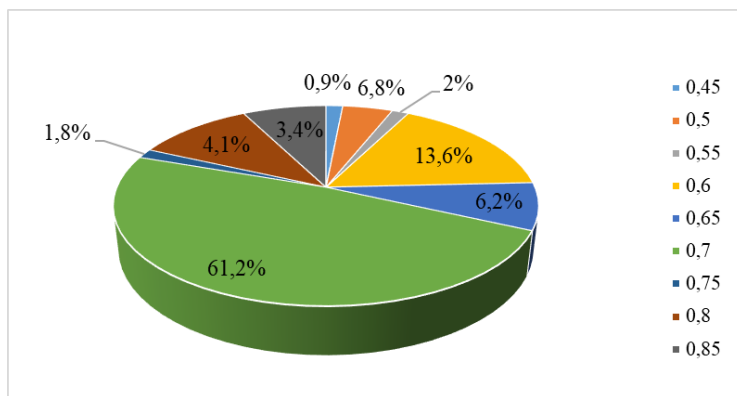

Рис. 2 – Поділ вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок заказника «Потік Оса» за відносною повнотою

Лісові насадження заказника «Потік Оса» найбільше представлені деревостанами VII-X класів віку (365,6 га або 81,2%) та XX-XXIII класів (66,2 га/ 14,7%). Молодняками (III-IV класи) зайнято всього 5,7 га (1,3%). Решта 13,0 га (2,9%) це деревостани V-го, VI-го, XIV-го і XIX-го класів віку (табл. 1).

Таблиця 1

**Розподіл площі та запасу насаджень
загальнозоологічного заказника «Потік Оса» за класами віку**

Класи віку, роки	Площа		Фактичний запас на всій площі		Середній запас, м ³ * га ⁻¹
	га	%	тис. м ³	%	
III (21-30)	1,2	0,3	0,17	0,1	141,7
IV (31-40)	4,5	1,0	1,44	0,7	320,0
V (41-50)	3,3	0,7	1,06	0,5	321,2
VI (51-60)	5,9	1,3	2,24	1,2	379,7
VII (61-70)	40,9	9,1	17,13	8,8	418,8
VIII (71-80)	128,9	28,6	57,29	29,6	444,5
IX (81-90)	153,2	34,0	67,60	34,9	441,3
X (91-100)	42,6	9,4	19,25	9,9	451,9
XIV (131-140)	0,3	0,1	0,13	0,1	433,3
XIX (181-190)	3,5	0,8	1,86	1,0	531,4
XX (191-200)	17,8	4,0	5,54	2,9	311,2
XXI (201-210)	24,4	5,4	10,94	5,6	448,4
XXII (211-220)	12,8	2,8	4,94	2,5	385,9
XXIII (221-230)	11,2	2,5	4,24	2,2	378,6
Усього	450,5	100	193,83	100	430,3

З розподілу площі і запасів деревостанів видно, що середній запас на 1 га у молодняках – 282 м³, середньовікових – 439 м³, пристиглих – 531 м³, стиглих – 311 м³, перестійних – 416 м³. Отож, продуктивність деревостанів є високою, їх середній фактичний запас досягає величин від 418 до 531 м³ на 1 га у віці 61-190 років. У віці 201-210 років такий запас становить 448 м³ на 1 га, а з віку 211-220 та 221-230 років поступово знижується і становить 385 й 378 м³ на 1 га (табл. 1). Загальний середній запас на 1 га – 430,3 м³.

За типологічною характеристикою насаджень встановлено, що в усіх типах лісу загальною площею 450,5 га, корінні деревостани з переважанням типоутворювальних порід у складі зростають на площі 239,1 га, що становить 53,1% від вкритих лісом земель (табл. 2). Площа умовно похідних букових деревостанів – 162,6 га (36,1%), а похідних з інших порід – 48,8 га (10,8%). Серед них найбільш розповсюдженими є: Яз (19,3 га), Гз (17,1 га), Ялс (10,8 га).

Таблиця 2

**Розподіл площі вкритих лісовою рослинністю земель
загальнозоологічного заказника «Потік Оса» за типами лісу й
переважаючими породами**

Індекс типу лісу	Площа всього, га		З неї площа, га		З інших порід площі зростання за:				
	га	%	Типоутворювальної породи	Інших порід	Бкл	Ялс	Гз	Яз	Інші похідні породи
Букові типи лісу									
D ₃ -Бк	35,0	7,8	22,5	12,5	-	10,2	-	2,3	-
D ₃ -гБк	52,6	11,7	51,3	1,3	-	-	-	1,3	-
D ₃ -яцБк	9,1	2,0	9,1	-	-	-	-	-	-
D ₂ -гБк	2,8	0,6	2,8	-	-	-	-	-	-
C ₃ -Бк	16,3	3,6	16,3	-	-	-	-	-	-
C ₃ -гБк	121,2	26,9	98,8	22,4	-	-	5,1	15,7	1,6
C ₂ -Бк	9,8	2,2	9,8	-	-	-	-	-	-
C ₂ -гБк	40,5	9,0	28,5	12,0	-	-	12,0	-	-
Разом	287,3	63,8	239,1	48,2	-	10,2	17,1	19,3	1,6
Ялицеві типи лісу									
D ₃ -бкЯц	133,5	29,6	-	133,5	132,9	0,6	-	-	-
C ₃ -бкЯц	29,7	6,6	-	29,7	29,7	-	-	-	-
Разом	163,2	36,2	-	163,2	162,6	0,6	-	-	-
Усього	450,5	100	239,1	211,4	162,6	10,8	17,1	19,3	1,6

Висновки. За підсумками викладеного матеріалу, можна зазначити:

- лісові насадження заказника «Потік Оса» найбільше представлені буковими деревостанами VII-X класів віку, котрі займають 81,2% від вкритої лісом площі та деревостанами XX-XXIII класів – 14,7%;

- продуктивність деревостанів є високою, їх середній фактичний запас на 1 га – 430,3 м³. Переважають насадження високих класів бонітету I^a, I^b, I – 90,8%, деревостани з відносною повнотою 0,6-0,8 становлять 90,3%;

- букові типи лісу розповсюджені в заказнику на площі 287,3 га або 63,8% від вкритих лісовою рослинністю земель, де зростають корінні деревостани на площі 239,1 га (83,2% букових типів лісу);

- ялицеві типи лісу розповсюджені на 163,2 га, що складає 36,2% від земель вкритих лісовою рослинністю. Але, ялиця біла в ялицевих типах лісу присутня у складі насаджень лише до 2 одиниць. Тут зростають букові деревостани, більшість з яких є різновіковими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення про загальнозоологічний заказник загальнодержавного значення "Потік Оса" у новій редакції Мінприроди України. Наказ від 28.03.2012 № 187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0187737-12#Text>

2. Реєстр територій та об'єктів природно-заповідного фонду Закарпатської області станом на 01.01.2025 року. URL: <https://ecozakarp.at.gov.ua/wp-content/uploads/2025/03/2025-01-01-perelik.pdf>

3. Таксаційний опис земельних ділянок лісового фонду Нижньоволовецького лісництва / ВО «Укрдержліспроєкт». Ірпінь, 2011.

Наукове видання

**«СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ»**

VI Всеукраїнська науково-практична
інтернет-конференція
(м. Ужгород, 21-23 травня 2025 р.)

*Матеріали наведені в авторській редакції.
Редколегія не несе відповідальність
за достовірність поданих авторами відомостей*

Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний.
Формат 60х84/16.
Ум.друк.арк. 4,65. Обл.вид.арк. 3,06.
Зам. № 100. Наклад: 100 прим.

Оригінал-макет виготовлено
в редакційно-видавничому відділі ДВНЗ «УжНУ».
88000, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89.
E-mail: dep-editors@uzhnu.edu.ua

Видавництво УжНУ «Говерла».
88000, м. Ужгород, вул. Капітульна, 18.
*Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія 3т № 32 від 31 травня 2006 року*

Віддруковано: «ТАКИБУК», 65101, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1.
E-mail: mailbox@takibook.od.ua

ISBN 978-617-8321-88-8

